

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 40.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ЂУЛИЋИ УВЕОЦИ.

СПАЉЕНА ПЕСМА.

Преврћући прашне књиге,
Прашне књиге и артије,
Нађох песму забачену,
Што је нико чит'о није.

То је песма излив срца,
Излив душе сретних дана,
У њојзи је моја срећа,
Љубав моја опевана.

У њојзи је одзив раја
На усклике жића млада,
Са највишег негда виси,
Са врхунца мојих нада!

Али ко би данас смео
Сећати ме сретних дана!
— Не смем ни ја да те читам,
Песмо моја нечитана!

Зар је неп'о тако веран,
Па не пушта миље своје!
— Дој песмо, туго моја!
Ој пепеле, добро моје!

Поред мене свећа дркће,
К'о да б' песму чита' хтела,
Ја је дадох њеном пламу —
Артија је изгорела.

Артија је изгорела,
Ал' осташе слова бела,
Песма моја нечитана
Још се види са пепела.

И ја читам своју песму,
Уздисаје срца врела,
Читам пветањ своје среће,
Све то читам — са пепела.

Ох, зар тава љубав света
И по смрти јоште траје!
Ох, зар тако неп'о чува
Моје свете осећаје!

Ј. Ј.

ФРАНЦУСКИ ГЛУМЦИ У РЕВОЛУЦИЈИ.

27. марта године 1789. беше у париском позоришту „Comédie française“ заказан мали комад под насловом: „Auguste et Theodore ou lex deux Pages“ („Август и Теодор или два пажа“,) којије побудио општу пажњу свију позоришних пријатеља. На цедуљи стојаху имена глумаца, који беху љубимци публицини. Узрујаност у Паризу беше већ тада велика. Тога дана беше се искупио силан свет пред позориштем. Већ у 10 сахата

пре подне биле су све улазнице распродане. На један сахат пре него што ће се започети представа, упути се у позориште глумац Дигазон, један од најзврснијих приказивача комичних слугу. Он хтеде да гледа представу иза кулиса. Још не дође ни до врата, али га неко дирну по раменима. Он се осврне и опази неког младог човека око двадесет година, који обореним очима стојаше скромно пред њиме, окрећући у непри-

лици свој шешир у руци. „Шта желите, господине?“ — запитаће Дигазон. — „Ја — сам — ја бих“ — стаде муцати младић. „Извините моју смелост. Да, ја сам велики, страсни пријатељ позоришта, па бих рад вечерас бити на представи.“ — „Та и сами ћете ваља да видети, да то није могуће ако немате улазнице!“ — „А не бих ли ја вашим посредовањем“ — — „Господине, немам среће познавати вас. Али и иначе не могу вам набавити улазнице, јер и ми сами глумци морамо се данас задовољити са местима иза кулиса.“ — „Ја нисам тако мислио,“ — рече младић учтиво. „Хтедох вас само умолити, да се обратите на госпођицу Контатову, не би ли њезином добротом какогод дошао до места на галерији позоришних слугу или ма где иначе. Вама, господине Дигазоне, да боме данисам познат, али госпођици Контатовој — —“. „Зар вас она познаје?“ — „Да богме, ја сам често — —“. — „Аха, ви сте њезин најмљени тапшало.“ — засмеја се Дигазон. — „Али за име света!“ — „Ништа за то.“ рече комичар, а за што не бисте ви лепој Контатовој тапшали? Ходите са мном.“ Дигазон отвори врата. „Али пре свега, како вам је име?“ — „Лабисијер“, одговори младић. Лабисијер уђе са страхопоштовањем у те за њега свете просторије. Није знао од милина где је. Свему се дивео, завидео је и најпростијем позоришном слуги. Беше сиромаш, па га с тога родитељи не пуштаху у позориште.

Лабисијер стојаше пола дрхћући. Дигазон оде на позорицу и разговарао се с једним дивним младим пажем, који не беше нико други него лепа Контатова у мушком оделу. „Ко је то?“ запита она Дигазона. — „Један млад, угледан човек хоће с вама да говори“ — рече комичар, „зове се Лабисијер“. — „Ах, мој одушевљени обожатељ. — „Ваш тапшало“. — „Па и то, Дигазоне“. — „Од куда сте се, до беса, с њиме упознали?“ — „Давала сам му два три пута да ми препише улоге, а по што није никад примао новаца, плаћала сам му слободним улазницама.“ — „Али ви знате, да је то забрањено!“ — „Е, па казните ме,“ — рече Кантатова смејући се. „Та морам ваљда свом поштоватељу учинити какву услугу. Доста је пута издржао у рђавим комадима, данас нека се наужива у добром комаду“. Тако рече па онда оде за кулисе и позове Лабисијера да дође. „Господине“, рече она,

„ја ћу наредити, да вам се даде место горе на првој галерији. Истина тамо баш није бог зна како пријатно, али за данас нема бољега. Одмах покрај себе имате справу што грми, а онде је и цев из које се сева; но у данашњем комаду нити ће севати нити грмити, дакле ћете бити са свим на миру“.

Лабисијер беше ван себе од радости, — она се није учинила да га непознаје, она је шњим говорила, она му је прибавила место у сред чудних справа, којима се слушаоци чуде кад захоре. Лабисијер промуца неколико захвалних речи, па онда пође за једним послужитељем, кога је дозвола Контатова — и он сеђаше сав блажен поред цеви што сева. Представа је испала изврсно и на миру. А што се тиче Лабисијера топио се од милина. Када се спустио застор чисто опијен отиде на позорицу. „Но јестели добро провели,“ запита га Контатова, која је баш пошла у своју гардеробу. „Тако сам сретан“, одговори Лабисијер, „да немам речи, али примите ипак, госпођице, моју најусрднију захвалност“. — па окренув се Дигазону рече: „А ви ћете ми, господине, допустити да и вама на вашој доброту — —“ „Добро, добро“, рече Дигазон, „драге воље, а надам се, да ћу вам и чешће моћи бити на услузи“. — „Може бити да ће доћи време, када ћу вам вратити то пријатељство“, — рече Лабисијер скромно, „данас сам наравно незнатан!“ — „Хе, човек не може знати, не може знати“, рече Дигазон манувши пријатељски руком. — „Надам се, да ћете се нас онда сећати“. — „Рачунајте на мене“, рече Лабисијер, па одјури из позоришта на поље, и једва се на свежем ваздуху опет мало разабрао.

Од оно доба, како се играо комад „два пажа“, прошло је три године. Револуција завлада Француском. Све се свезе раскидоше, живот, имање и слобода беше изложена свакој самовољи. Да у таким приликама ни позориште није остало на миру, по себи се разуме. Оно је постало право врзино коло најдивљијих страсти. Позоришна дружина подели се на две странке. Позорица са свога силнога уплива на народ мораде служити различитим политичним странкама као средство за разпростирање различитих идеја. Не прође ни један дан, а да се у позоришту није десило какав политични скандал. Глумце су сматрали као носиоце и гласнике идеја, њихов положај

беше мучан и веома опасан. Најгоре комаде, најрогатније мисли, што их је какав патријота или „народни пријатељ“ збукао и надрљао, морали су они играти без устезања; најмањи приговор или замерка беше довољна да их баца у сумњу. Ако се представа почела, није се знало, да ли ће се комад до краја одиграти или не; јер се кадшто десило, да је за време међурадње који глумца уапшен. Онда би тај догађај редитељ јавио публици, која је тај глас или тапшањем или звиждањем пропратила. Но поред свега тога тадашња је влада глумце прилично уважавала, јер они мораху играти комаде, у којима се славила република.

У тадашњих неких власника и вођа беше то карактеристично, што су неки хтели да се прославе још и као списатељи, па још на пољу драматургије, што је глумце, као што већ рекосмо, доводило у незгодан положај, а та опас-

ност беше тим већа, ако су се усудили да играју такве комаде, који су смерали против владиних начела. У таким је приликама Лабисијер, кога смо са нашим читаоцима већ упознали, био глумцима од неизмерне користи.

Неки „грађанин“ по имену Дарво, који уједно беше топџија и „добар патријота“, надрља неко позоришно дело под насловом: „Противници револуције сами над собом суд изричу.“ Комад беше пун најпростачкијих бљувотиња. Главна је особа у њему келнер. Код познатог Робнијера држала се проба читања, где су осим два три прва глумца и њих више „компетентних људи“ учествовали. Када се читање свршило, запитају глумца Дигазона, који је читаоцима такође већ познат, како му се допада комад. Велики овај комичар имао је ту смелост те рече, да је комад грађанина Дарвоа такав, да већ не може бити гори.

(Наставиће се.)

Д И С Т И Н Ц Е

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Сланик“, „Без женидбе“.) Обе ове шаљиве игре одигране су на нашој позорници 26. марта по други пут.

Нема ти за рецензента пријетније ствари него кад може о ком комаду рећи, да је одиграо много боље него први пут и да су глумци сви скупа добро одговорили својим задатцима. Оба комада „Сланик“ и „Без женидбе“ ишла су тако складно, приказ је био тако жив, да ти се на мах учинило, да то и није само глума, него жива слика из живота. У првом комаду „Сланику“ беше Сајевић, Сајевићка и Суботић трифолијум ком и фо. Особито се одликовала Сајевићка живахном игром и брзим говором. Други комад „Без женидбе“ ишао је тако живо и складно, да је публику непрекидно наводио на смеј и на гласно изјављивање свога допадања. И ту је Сајевићка показала да јој се богиња Талија смешила, кад је још у колевци била: цела игра јој тога вечера беше вештачка. И остали приказивачи као: Суботић, Сајевић, Рашић, Зорић, и Лукић заслужују потпуну хвалу, што је сваки од њих приказао верно и без икаквог претеривања карактер, којег му је ваљало представљати. Нека приме сви захвалност и од рецензента и од публике, што су им прибавили таког лепог уживања, па нека им то служи за подстрек, да сваки комад тако добро одиграју као ова два. — 0 —

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) У народном земаљском позоришту у Загребу приказиваће се, ако се не би догодиле какве запрете, у месецу априлу ови комади: 5. априла: „Фауст“ (опера, у корист певачице Лесићке.) — 2. априла: „Ловудска сиротица.“ — 3. априла: „Фауст“,

(опера.) — 4. априла: „Млинарово дете“, „Локот“ и „Муж у клопци“ (у корист Ј. Племенчића.) — Ради ускреса остало је позориште до 14. априла затворено. — 14. априла: „Позоришна безумност“. — 15. априла: „Фауст“ (опера.) 16. априла: „Тврдица“, (у славу молџерову.) — 17. априла: „Бандити“. — 19. априла: „Фауст“ (опера). — 20. априла: „Рукавица и лезеа.“ (у корист М. Перисове). — 21. априла: „Катарина Хауардова“. — 22. априла: „Фауст“ (опера.) — 23. априла: „Рукавица и лезеа“. — 24. апр: „Фабричар“. — 26. априла: „Фауст“, (опера.) — 27. апр. „Мамица“ и „Локот“, (у корист глумца Бана.) — 28. априла: „Фабричар“. — 29. априла: „Фауст“, (опера.) — 30. априла: „Љубав жене“, трагедија од Арнолда.

С И Т Н И Ц Е.

* (Бугари освајају Мађарску.) Као пролетње ластавице дошли су и ове године они радни и марљиви Бугари, који у јужној Угарској свако лето у већем броју обрађују вртове и ону грану народне привреде, којана малом простору даје велике користи. Ако тако пође и даље, то ће Бугари ту врсту народне привреде тако рећи монополисати у Угарској. Овога пролећа дошло је њих 18,000 Бугара, који су већ свуда започели обрађивати земљишта, која су већ у напред узели под закуп. Ти су Бугари прави вештаци у произвађању поврћа и различитога зеља. Ови радни људи, остављајући своје огњиште у далекој Бугарској, баве се у Угарској без сваке женске припомоћи, од почетка пролећа до свршетка јесени, па онда одлазе са својом заслугом и уштедом, да се на пролеће опет врате као ласте и роде.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

49. ПРЕСТАВА

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 8. АПРИЛА 1873.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ

У КОРИСТ ОБОЛЕЛОГ ЧЛАНА СРПСКЕ НАРОДНЕ ПОЗОРИШНЕ ДРУЖИНЕ Л. ТЕЛЕЧКОГ

ВАНРЕДНА ПРЕСТАВА.

I. Увод у оперу „Портичка немакиња,“ написао Обе, свира свирачки збор српског народног позоришта.

II. „Морнарска песма,“ од Ивана Зајца, пева уз пратњу свирачког збора позоришног Л. Хаџићева, члан српске народне позоришне дружине.

III. „Дует“ из опере: „Боасиска вештица“ од Ивана Зајца, певају уз пратњу свирачког збора позоришног Љ. Зорићева и А. Сајевић, чланови српске народне позоришне дружине.

IV. „Мње жал тебја“, пева уз пратњу свирачког збора позоришног А. Сајевић, члан српске народне позоришне дружине.

V. „Лаку ноћ,“ од А. Милчинског, певају уз пратњу свирачког збора позоришног Л. и Б. Хаџићева, чланови српске народне позоришне дружине.

VI. „Пресретна пастирка,“ пева уз пратњу свирачког збора позоришног Љ. Зорићева, члан српске народне позоришне дружине.

VII. „Ћивча,“ од П. Кришкескога, за мешовити збор удесио С. Лжичар, певају Л. и Б. Хаџићева, В. Марковић и М. Станчић, чланови српске народне позоришне дружине.

VIII. „Арија и каватина“ из опере „Набукодоносора, свира свирачки збор српског народног позоришта.

М И Л А.

ШЛА У 1. РАДЊИ, ЗА СРПСКУ ПОЗОРИШНИЦУ ПРЕРАДИО Б. ТРИФКОВИЋ.

О С О Б Е:

Мила, глумица . . . . . Ј. Сајевићка.

Збива се у Новоме Саду.

У понедеоник 6. априла по други пут: „ЛОВУДСКА СИРОТИЦА.“ Позоришна игра у два раздела, а 4. чина, написала Шарлога Бирх-Шфајферова, превео А. Мандровић.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 новч. а. вр. у српској народно задружно штампарии, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 8 А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.